

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Læsø Trindel og Tønneberg Banke
Natura 2000-område nr. 192
Habitatområde H168

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Nordjylland

Forsidefoto:

Havoverflade

Fotograf: Miljøstyrelsen

ISBN:978-87-7564-636-4

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	5
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	9
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	9
1.4.2 Befolkningen	9
1.4.3 Menneskets sundhed	10
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	10
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	10
1.4.6 Landskab.....	10
1.4.7 Arter	11
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	11
1.5 Eksisterende miljøproblemer	11
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	12
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	12
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	12
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	16
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	16
1.10 Overvågning	17

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 192 Læsø Trindel og Tønneberg Banke er udpeget som habitatområde nr. 168 Læsø Trindel og Tønneberg Banke. Natura 2000-området ligger mindre end 15 km fra den dansk-svenske grænse i Kattegat.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området findes marsvin, som grundet beliggenheden af Natura 2000-området, tilhører bestanden i Nordsøen/Skagerrak. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin, og vurderes at være stabil over den 22 årige undersøgelsesperiode.

Natura 2000-planen bidrager til at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri, dels for beskyttelse af marsvin mod bifangst og dels af hensyn til marine naturtyper så som sandbanke. En evt. indførelse af disse fiskerireguleringer vurderes potentielt at kunne få en gavnlig effekt på hele det marine økosystem herunder på marsvin både inden for og uden for Natura 2000-området. Ligeledes vurderes regulering af fiskeri i området potentielt at få en gavnlig effekt på øvrige arter, som lever op til og i området, hvilket vurderes også potentielt at kunne få en gavnlig effekt på marsvin og øvrige arter, som lever i svenske og norske områder som støder op til den danske grænse i Kattegat og Skagerrak.

Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri, skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

Ud over ovenstående planlægges det potentielle fællesområdet 574-D Læsø Nord udtaget af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring. Natura 2000-planen bidrager desuden til, at vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder opdateres. Begge dele vurderes potentielt at kunne få en gavnlig effekt på hele det marine økosystem i og uden for området, herunder i svenske og norske områder, som støder op til den danske grænse i Kattegat og Skagerrak.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Eventuel fiskeriregulering forventes at få en gavnlig effekt på udpegningsgrundlagets naturtyper og arter, da det bl.a. er med til at sikre mere naturlige processer i området. Derudover fortsætter arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces. Sideløbende vil der ske en opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder og det potentielle fællesområde 574-D Læsø Nord udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring. Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag for arter og naturtyper medvirke til at arter, der på nuværende tidspunkt ikke er på områdets udpegningsgrundlag, vil blive tilføjet. Alle indsatser har til formål, at sikre dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området.

Mål for forbedring af vandkvaliteten, f.eks. i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen og Danmarks Havstrategi, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet stenrev og boblerev, ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin. Udbredelse af makroalger som følge af en forbedring af naturkvaliteten i marine områder, vil potentielt kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed have en gavnlig effekt på klimaet.

Natura 2000-planens bidrag til forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer kan potentielt bidrage positivt til menneskers sundhed. Realisering af indsatsprogrammet i planen kan desuden potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter, vandområdeplanen for området og Danmarks Havstrategi.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at områdets marine naturtyper, som alle har stærk ugunstig bevaringsstatus, sikres artsrige plante- og dyreliv med forekomst af udpegningsgrundlagets karakteristiske arter. Særligt sikres områdets store forekomster af boblerev (1180). Området sikres desuden som et godt levested for den høje forekomst af marsvin.

Den økologiske integritet for området sikres ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Natura 2000-område nr. 192 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Området ligger desuden i Havstrategidirektivets marin-atlantiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af Danmarks Havstrategi og af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1.

juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelsehensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om naturnationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Inden for området findes de marine habitatnaturtyper rev, sandbanke og boblerev.

Der er kun registreret en sandbanke (1110), der ligger i den centrale del af området hvor vanddybden på varierer fra 10-17 m. Sandbanken er omgivet af stenrev i den nordlige ende, på de dybere dele mod sydøst findes ingen habitatnatur. Vegetationen på sandbankerne er domineret af store brunalger som sukkertang, fingertang og palmetang, men der findes også alm. kællingehår, kødblåd og blodrød ribbeblad mfl. Epifaunaen er meget artsfattigt, der findes kun få individer af eremitkrebs, alm. søstjerne og alm. hestemusling, ligeledes fandtes kun enkelte fiskearter såsom havkarusser og fjæsing. Infaunaen er undersøgt ved sedimentprøver. Sandbunden var artsrig og med mange karakteristiske arter fra Venus-samfundet, alle større dyregrupper var repræsenteret i prøven undtagen krebsdyr. Børsteormene var den mest artsrige gruppe, men alm. sømus udgjorde 70 % af individer i prøven.

Største delen af området udgøres af de to store stenrev (1170), Tønneberg Banke og Læsø Trindel. Vanddybden på Tønneberg Banke varierer mellem 10-14 m, der findes en meget veludviklet og artsrig vegetation. Stenforekomsterne kan ikke karakteriseres som huledannende på Tønneberg Banke. De store brunalger palme- og fingertang udgør 50-90 % af dækningen på de store sten, men der findes også arterne sukkertang, alm. kællingehår og flere arter af rødalger. Dækningsgraden af makroalger afspejler tilgængeligheden af lys, græsningstryk fra søpindsvin og indholdet af kvælstof i vandet.

Læsø Trindel har undergået et genopretningsprojekt med udlægning af 100.000 tons sprængsten. Efter dette projekt er biomasserne steget med en faktor 6-8 og revet har nu udpræget huledannede strukturer på alle vanddybder, hvor de nye sten er udlagt. Indvandringen af arter formodes forsat at være i gang.

Der er verificeret syv boblerevslokaliteter (1180) i området. De er af varierende karakter fra markante opretstående boblerev, der er op mod 2 m høje, til flade spredte strukturer. Makroalgedækningen varierer ligeledes fra 40-90 %. Her forekommer mange brunalger som sukkertang, palmetang og fingertang. Underskoven består af rødalgerne blodrød ribbeblad, bugtet ribbeblad, kødblåd og brunalgen alm. kællingehår. Dyrelivet er ligeledes meget artsrigt og der findes en del taskekrabber, dødningshåndkoraller, alm. søstjerne og mange flere. Der er og registreret torsk, havkarusse, fjæsing, ulk, store berggylte og sej på boblerevene. Marsvin findes også i området. Marsvinene i habitatområde nr. 168 tilhører bestanden i Nordsøen/Skagerrak. Bestanden er estimeret til 300.000-350.000 marsvin og vurderes at være stabil.

Natura 2000-planen bidrager til fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området. Desuden opdateres vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-området og det potentielle fællesområde 574-D Læsø Nord udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring. Samtidig bidrager planen for tredje planperiode til at sikre tilstrækkelig vurderinger af nye planer og projekter blandt andet i forhold til forstyrrelser og trusler identificeret i basisanalysen. Såfremt planen ikke

vedtages, forventes de gavnlige effekter af disse indsatser i forhold til sandbanker, stenrev og boblerev, områdets havbund generelt og det hertil knyttede dyre og planteliv at udeblive. De positive potentielle effekter på klimaet, i form af den forventede øgede udbredelse af ålegræs og makroalger og deraf følgende binding af CO₂, vil ligeledes udeblive.

Planen indeholder desuden en indsats om at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. Realiseres planen ikke, vil den forventede positive effekt på marsvin af denne indsats udeblive.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dermed udebliver den positive effekt for befolkning der kunne forventes afledt af en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Der er endvidere risiko for at det undersøiske landskab i området ikke sikres og forbedres, og at den positive effekt i forhold til sikring af kulturarven i området i form af skibsvrag udebliver.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, udebliver planens potentielle kumulative positive effekter i forhold til konkrete projekter og Danmarks Havstrategi.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.

I Natura 2000-område nr. 192 Læsø Trindel og Tønneberg Banke, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper, der er grundlag for tilstedeværelsen af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række arter tilknyttet det marine habitatområde. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder og som følge af at det potentielle fællesområde 574-D Læsø Nord udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring. Sideløbende vil der desuden ske en opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder.

Derudover vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag for arter og naturtyper medvirke til at arter, der på nuværende tidspunkt ikke er på områdets udpegningsgrundlag, vil blive tilføjet. Vurdering af behov for yderligere sikring af pattedyrs levesteder vil også kunne medvirke til yderligere sikring af bl.a. marsvins levesteder. Fødevarerministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-planen har fokus på sikring og forbedring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, hvis der på baggrund af indsatsprogrammet vurderes behov for yderligere fiskeriregulering i området (Se desuden afsnittet "Materielle goder"). Planen vurderes ligeledes at kunne give mulighed for større naturoplevelser som følge af bedre naturkvalitet i området. Natura 2000 området er imidlertid beliggende langt fra land og kun en begrænset anvendelse af arealet til rekreative formål kan

forventes. Der er offentlig adgang til hele havområdet, og Natura 2000-planens indsatsprogram indebærer ikke ændring af dette.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange marine Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. dykning og rekreativt fiskeri, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår god naturtilstand på sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer vil kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Desuden bevirker planens indsatser om at sikre og forbedre områdets naturtyper og arter, at der generelt vil ske en forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer. Dette kan generelt påvirke menneskets sundhed ved forbedring og genskabelse af økosystemtyper som fx vand, træ, luftrensning, jordbundsdannelse, bestøvning mm..

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planen medvirker til at sikre en forbedret naturkvalitet i området. Som følge heraf vil der kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne, ligesom der vil kunne ske øget udbredelse af makroalger på stenrevne. En potentiel forbedring af naturkvaliteten i det marine område, vil således kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed have en gavnlig effekt på klimaet.

Mulig regulering af fiskeripåvirkning i området kan forbedre havbundsforholdene i området. Tilsvarende kan bundforholdene potentielt kunne blive påvirket positivt af de planlagte opdateringer af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

Natura 2000-planen indeholder ikke indsatser, der forventes at kunne påvirke vandkvaliteten i området.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere nødvendig fiskeriregulering, herunder vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. Evt. regulering af fiskeri vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden.

1.4.6 Landskab

Dette Natura 2000-område er udpeget for at beskytte de to typer af rev: stenrev og boblerev. Endvidere er området udpeget for at beskytte sandbanker og marsvin. Området er beliggende ca. 12 km nordøst for Østerby Havn på Læsø, og udgør en stor del af et af de vigtigste områder for marsvin i Nordsøen og Skagerrak. I forbindelse med et genopretningsprojekt i perioden 2006-2013 blev stenrevet hævet så det nu på sit højeste punkt ligger ca. 1 meter under havoverfladen. Revet strækker sig ned til cirka 18 meters dybde. Det lidt mindre stenrev Tønneberg Banke ligger ca. to

kilometer nord for Læsø Trindel på 10-15 meters dybde. Ca. 1,8 km nordøst for Læsø Trindel ligger der en tydelig boblerevsstruktur på 16 meters dybde, dette boblerev løfter sig 2,5 meter op over bundniveau. På stenrevne finder man tangskove med høj artsrigdom. Området med boblerev udgør et unikt levested for hårbundplanter og dyr, og fremstår som en mosaik af søjler, uregelmæssige flader og talrige huler i alle størrelser.

Eventuelle påvirkninger af landskabet på baggrund af planen sker under havoverfladen. Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planen, fx. i form af fiskeriregulering forventes at fastholde et varieret undersøisk landskab bestående af forskellige naturtyper.

1.4.7 Arter

Inden for området findes de marine habitatnaturtyper rev, sandbanke og boblerev. Vegetationen på sandbankerne er domineret af store brunalger som sukkertang, fingertang og palmetang, men der findes også alm. kællingehår, kødblåd og blodrød ribbeblad mfl. Epifaunaen er meget artsfattigt, der findes kun få individer af eremitkrebs, alm. søstjerne og alm. hestemusling, ligeledes fandtes kun enkelte fiskearter såsom havkarusser og fjæsing. Sandbunden er artsrig og med mange karakteristiske arter fra Venus-samfundet. For stenreven gælder, at store brunalger palme- og fingertang udgør 50-90 % af dækningen på de store sten, men der findes også arterne sukkertang, alm. kællingehår og flere arter af rødalger. Dækningsgraden af makroalger afspejler tilgængeligheden af lys, græsningstrykket fra søpindsvin og indholdet af kvælstof i vandet. På områdets boblerev varierer makroalgedækningen ligeledes fra 40-90 %. Her forekommer mange brunalger som sukkertang, palmetang og fingertang. Underskoven består af rødalgerne blodrød ribbeblad, bugtet ribbeblad, kødblåd og brunalgen alm. kællingehår. Dyrelivet er ligeledes meget artsrigt og der findes en del taskekrabber, dødningshåndkoraller, alm. søstjerne og mange flere. Der er og registreret torsk, havkarusse, fjæsing, ulk, store berggylte og sej på boblerevene. Marsvin findes også i området.

Det vurderes, at indsatser for de marine naturtyper i området (se afsnittet "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed") vil sikre og forbedre forholdene for områdets artsrigdom.

Miljøstyrelsen arbejder desuden på en løbende opdatering af oversigt over naturtyper, arter og fugle, som findes i væsentlig forekomst i Danmark, og planen har indsatser omkring minimering af forstyrrelser til forbedring af levesteder for arter i området. Der arbejdes også på en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter herunder en lang række direktivarter og -fugle. Alt sammen indsatser, der potentielt kan gavne områdets arter.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Der findes ingen fredninger eller vildtreservater indenfor afgrænsningen af Natura 2000-område nr. 192.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Generelt er mange af de marine naturtyper påvirket af næringsstofbelastning og miljøfremmede stoffer. Indsatser for denne påvirkning varetages i Vandområdeplanerne.

Området kan være påvirket af menneskelig forstyrrelse i form af fiskeri og sejlads. Fiskeri med bundslæbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand,

herunder på bundvegetationen og dyreliv. Fiskeri med ikke-bundsløbende redskaber, som fx med pelagiske trawl og not, kan i sjældne tilfælde have bifangster af havfugle og marine havpattedyr. Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod marsvin.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder ingen konkrete indsatser der kan forværre eller forbedre tilledningen af kvælstofforbindelser eller miljøfremmede stoffer til området. Mål for forbedring af vandkvaliteten, fx i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen og Danmarks Havstrategi, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet rev og sandbanke, ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin.

Planen indeholder desuden en indsats om undersøgelse af behovet for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr, samt fortsættelse af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området. Desuden opdateres vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder og det potentielle fællesområde 574-D Læsø Nord udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring. Indsatser der potentielt vil kunne mindske forstyrrelse af plante og dyreliv i området.

Desuden indeholder planen er indsats om at fortsætte arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 , bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.</p> <p>Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>I Natura 2000-område nr. 192 Læsø Trindel og Tønneberg Banke, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper, der er grundlag for tilstedeværelsen af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række arter tilknyttet det marine habitatområde.</p> <p>Forbedringen vil bl.a. ske som følge af arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-områder og opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder.</p> <p>Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag for arter og naturtyper medvirke til at arter, der på nuværende tidspunkt ikke er på områdets udpegningsgrundlag, vil blive tilføjet.</p> <p>Desuden vil vurdering af behov for yderligere sikring af pattedyrs levesteder kunne medvirke til yderligere sikring af bl.a. havpattedyrs levesteder. Fødevarerministeriet fortsætter desuden vurdering af behov for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket forventes at få en gavnlig effekt på marsvin både udenfor og indenfor Natura 2000-området.</p> <p>Såfremt der vurderes behov for at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces.</p>
Befolkningen		X	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for muligheden for erhvervsfiskeri i området.</p> <p>Regulering af fiskerettigheder i forhold til erhvervsfiskeri vil blive behandlet under "Materielle goder".</p>

			Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Planen vurderes således at kunne bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket kan give mulighed for større naturoplevelser. Da Natura 2000 området er beliggende langt fra land og kun en begrænset anvendelse af arealet til rekreative formål kan forventes, vurderes denne påvirkning ikke at være væsentlig.
Menneskers sundhed	X		<p>Planen medvirker til at sikre og forbedre naturgrundlaget i området. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed. Sikringen af den beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.</p> <p>Sikring og forbedring af naturen i området vil potentielt kunne have en positiv betydning for den rekreative udnyttelse af området. Natura 2000 området er imidlertid beliggende langt fra land og kun en begrænset anvendelse af arealet til til rekreative formål kan forventes.</p>
Jordbund	X		Mulig regulering af fiskeripåvirkning i området kan forbedre havbundsforholdene i området. Tilsvarende kan bundforholdene potentielt kunne blive påvirket positivt af de planlagte opdateringer af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder.
Vand		X	Natura 2000-planen rummer ikke indsatser, der forventes at påvirke vandkvaliteten.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en forbedring af naturkvaliteten i marine områder (se "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed"), vil potentielt kunne medvirke til binding af CO ₂ i havet, og dermed have en gavnlig effekt på klimaet.

Materielle goder		X	<p>Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet i ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Befolkningen" og/eller "Menneskets sundhed".</p> <p>Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.</p>
Landskab	X		<p>Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien ved at give mulighed for et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper.</p> <p>Planen medvirker til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil. Dette vurderes at påvirke den undersøiske landskabsværdi positivt, da der vil opstå et mere varieret marint landskab.</p>
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	x		I dette Natura 2000-område er der registreret et stort antal vrag. En evt. yderligere regulering af fiskeri i området vurderes potentielt at kunne bidrage positivt til sikringen af denne kulturarv.
Arter	x		Det vurderes, at indsatser for de marine naturtyper i området vil sikre og forbedre forholdene for områdets artsrigdom. Se desuden i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		x	Der findes ingen fredninger eller vildtreservater indenfor afgrænsningen af Natura 2000-område nr. 192.
Kumulative effekter	x		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for naturtyper og på området udpegningsgrundlag. Evt. realisering af

			<p>indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.</p> <p>Planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsatser som evt. fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.</p>
--	--	--	--

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Det vurderes, at sikring af den eksisterende natur potentielt kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering potentielt kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. Hvis der på baggrund af indsatsen i planen vurderes behov for yderligere regulering af fiskeri i området, vil de endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede

forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsjord. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Forslag til Natura2000 planen for N192 Læsø Trindel og Tønneberg Banke indeholder indsatser med generelt fokus på at sikre og forbedre flora, fauna og den biologiske mangfoldighed, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. Der arbejdes at undersøge behovet for yderligere sikring mod forstyrrelser med fokus på træk- og ynglefugle samt pattedyr. Desuden fortsætter arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området. Derudover fortsætter arbejdet med at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande. Det potentielle fællesområde 574-D Læsø Nord udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring, og sideløbende vil der ske en opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder. Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Prioriteringen af indsatser for naturtyper, fugle og arter beror på kendskab til forekomster, bestande og specifikke behov jf. basisanalysen for Natura 2000-området. Dertil er visse arter og naturtyper på forhånd prioriterede jf. EU's habitatdirektiv da de er af fællesskabsbetydning og har et særligt fokus. Der er ikke konstateret modstridende naturinteresser i området for så vidt angår områdets udpegningsgrundlag.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk Miljøvurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Læsø Trindel og Tønneberg Banke (nr. 192). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk